

Olisitko autuas, jos nyt kuolisit?” Näin kysyi Paavo Ruotsalainen merikapteeni Birkstedtiltä Aholansaassa torstaina 29.1.1844. Palaan Paavon kuulemaan vastaukseen, jonka kertoo matkalla mukana ollut teologian opiskelija Dahlberg historiallisessa matkaraportissaan, puheeni loppulauseissa.

103 vuotta mainittujen Aholansaaren tapahtumien jälkeen, Toisen maailmansodan kauhujen ollessa tuoreena mielessä, vuonna 1947, Albert Camus kirjoitti kuuluisan romaaninsa Rutto. Käännän englanninkielisestä tekstistä teoksen yhden keskeisimmän kohdan näihin sanoihin. ”Emme voi käsittää ruton mittoja saati ulottuvuutta. Tämän vuoksi se onkin mieluummin koko mielen valloittanut armeijakunta kuin todellinen oikea olio. Se on jopa pahempi kuin painajainen koska se ei mene pois. Sitä vastoin se tappaa siitä painajaisia näkevät miehet mieluummin kuin väistyy itse.”

Se vihollinen on todella paha, joka tappaa itsestään painajaisia näkevät kansalaiset, tappaa ja surmaa mieluummin kuin väistyy. Tämän vuoden alkavaan kevääseen olemme ihmiskuntana saaneet kovan riesan. Tämä kaikki tapahtuu samanaikaisesti kun kristillinen kirkko valmistautuu piinaviikon päiviin ja sen muistamiseen kuinka viaton annetaan uhriksi viallisten puolesta. Camus’ n teoksessa on myös seuraavanlainen kohta, jossa pohditaan: ”He tekivät bisneksiään, valmistelivat matkojaan ja muodostivat käsityksiään siitä, millainen maailma on ja mitä elämä lopulta on. Mitä muuta he olisivat voineetkaan tehdä, eihän heitä voi moittia. Sitten vain ilmestyi voimapelaaja, näkymätön tosin, joka muutti kaikkien pelien säännöt. Tälle ei kukaan voinut mitään.”

Uskon, että monet meistä tuntevat näinä viikkona suurta vierautta tai muukalaisuutta. On kuin olisi siirrytty ihmeelliseen uneen, josta ei kuitenkaan enää herätä. Paha uni ei mene pois. Samoin on käynyt kuin kävi ihmisille romaanissa Rutto. Monissa valtioissa on jouduttu laittamaan tuhansittain vainajia hautoihin. Suomi on vielä säästynyt tältä. Toivottavasti säästyy vastakin. Tässä toiveessa ei ole vähääkään ivaa saati vahingoniloa. Siionin virren sanat sitä vastoin ovat, eivät pelkästään todemmat, vaan ainoastaan sittenkin vain yhtä todet kuin tähän saakka: ”Ei kukaan kuolemaa kiertää voi, on varjo matkamme päällä.”

Pääsiäisaikaan kuuluvat kertomukset Egyptin farakon päätösten seuraamuksena Egyptin ylle langenneista vitsauksista. Monet ovat historian saatossa epäilleet niitä, naureskelleet niille, tai muutoin vain olleet piittaamattomia. Monet eivät ole niistä koskaan kuulleet. Monet Raamatun tekstien historiaa tuntevat ovat sanoneet: ei mitään tuollaista ole koskaan ollut. Kyse on sepitelmistä ja taruista.

Uusi uljas maailma on joutunut kuitenkin tilanteeseen, jossa nämä hurjat apokalyptiset, lopunajalliset näyt ovat tulleet todeksi. Jopa Greta Thunbergin kaltaiset synkkien tulevaisuusvaroitusten hahmot jäävät toiseksi tämän vitsauslistan edessä: veri, sammakot, syöpäläiset, paarmat, karjarutto, paiseet, rakeet, heinäsiirakat ja viimeinen, kauhein vitsaus, esikoisten kuolema. Kaikki tämä, tekstien mukaan, tapahtuu farakon sydämen paatumuksen tähden, ja mikä kovinta: Herra Jumala paadutti farakon sydämen, meille kirjoitetaan. Kuka on vastuullinen?

Kun tämä nykyisen vastustajan varjo joskus tulevaisuudessa väistyy yltämme, emme tiedä milloin — tänään väistyminen tuntuu kaukaisemmalta kuin eilen — millaiseen maailmaan palaamme. Kuka haluaa jatkaa entisellään, kuka haluaa muuttaa toisaalle, kuka haluaa täysin erilaiseen elämään kuin tähän saakka:

tulevaisuus on avoin. Muinaisten Raamatun kirjoittajien tekstien mukaan tulevaisuus on kuitenkin lohdullinen: ”Minä luon uutta, sanoo Herra, ettekö te sitä huomaa”, kuuluvat sanat Jesajan kirjasta.

”Olisitko autuas, jos nyt kuolisit?” Paavo Ruotsalainen kysyi Birkstedtiltä. ”Kyllä minä olen niin kuin syntinen rojhennut uskoa itselläni olevan syntien anteeksiannon”, merikapteeni aloitti vastauksensa Paavo Ruotsalaiselle. Mutta vastaus ei kelpannut. ”Älä tee summakauppaa.” ”Älä laske pukkeja epävarmalle tielle.” Näin Paavo tilytti kuivalla maalla, tammikuun pakkasessa, erikoisella kysymyksellä yllättämäänsä merikapteenia Aholansaassa. Paavon omalaatuinen neuvo hämmentyneelle miehelle kuului: ”Valita Herralle ja sano: Sinä Herra, sinä näet minun sota-aseeni poispannuksi ja tiedät kuinka minulle tarpeellista on.” Tämä voi vaikuttaa kohtalonuskolta, ja se voi ollakin sitä. Herännäisyyden vaiheilta tunnettu ajatuksen ja tunnetilan tapa siinä kuitenkin kuuluu: ”Hänpä tietää milloin hiljaa, milloin kovaa ajetaan.”